

ВАЗДУХОПЛОВНИ БИЛТЕН

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача и падобранца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1
www.udruzjenjepvlp.org

Број 77, мај 2018. године

ОБЕЛЕЖЕН 9. МАЈ ДАН ПОБЕДЕ НАД ФАШИЗМОМ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Дан победе над фашизмом у Другом светском рату 9. мај прослављен је широм Руске Федерације. Величанствена војна парада одржана је, као и сваке године, у Москви.

Изуузетну част имао је председник Републике Србије Александар Вучић да на позив Владимира Владимировича Путина присуствује тој грандиозној манифестацији, као и Маршу бесмртног пука.

Дан победе над фашизмом у II Светском рату 9. мај обележен је у Србији. Одата је пошта и положени венци на спомен-обележја борцима НОР-а.

У Народном позоришту у Београду одржана је свечана академија поводом Дана победе у организацији републичког одбора СУБНОР на којој су присуствовали и представници УПВЛПС.

Представници УПВЛПС учествовали су церемонији полагања венаца на спомен обележје у Земунском парку. Свеченост је организовао општински одбор СУБНОР Земун.

ИЗ РВИПВО

ОБЕЛЕЖЕНА 19. ГОДИШЊИЦА ПОГИБИЈЕ ПУКОВНИКА МИЛЕНКА ПАВЛОВИЋА

НАТО агресија 1999. године остаће запамћена у свести нашег народа као црна епизода у којој су НАТО зликовци убијали децу, старце, немоћне, жене, старце, војнике, полицајце - све је за њих била "колетарна штета", зарад њивих мрачних циљева. Разарали су градове и села, рушили путеве, пруге, аеродроме, мостове, фабрике, болнице, школе, цркве. Сејали су даноноћно терор из ваздуха. У тој неравнооправој борби наша војска показала је изузетан хероизам. Ракеташи, војновци, пилоти, граничари, полицајци, војници, нису жалили своје животе. Били су слободу, достојанство и територијални интегритет. Гинули су за слободу и чист отаџбине.

Пуковник пилот Миленко Павловић, командант 204. лап. страдао је 5. маја у борби са групом НАТО авиона. Погинуо је изнад родног краја, на небу свог завичаја, које је бранио од уљеза. Миленково име уписана је златним словима у не заборавник српске националне хероике.

ВЕЧНА МУ СЛАВА И ХВАЛА!

Пуковник Миленко Павловић, горе
Споменик пилоту јунаку у Мионици, лево

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- 1. јуна 1924. године, изашао је први број листа „Наша крила“ - органа југословенског аероклуба „Наша крила“.
- 8. јуна 1913. године, формирano је Аеропланско одељење првог позива народне војске, у којем су била три авиона Блерио, пилоти и потребно људство. Командир је био Милош Илић. Истовремено је формирano и Балонско одељење, састава 2 балона, које је ушло у састав Пиротског утврђеног логора. Командир је био капетан Јован Југовић. Са овим одељењем је у Пирот отишао и мајор Коста Милетић, командант ваздухопловне команде.
- 9. јуна 1953 године, први Ф 84-Г Тандерџет, слетео је на батајнички аеродром.
- 9. јуна 1999. године, у Куманову је потписан Војно-технички споразум којим је одређен рок од 11 дана за повлачење војске СРЈ са Косова и Метохије, након чега су у покрајину дошли јединице Кфора, претежно из земаља чланица НАТО. Тиме је прекинуто бомбардовање Савезне Републике Југославије, а Савет безбедности Уједињених нација усвојио је Резолуцију 1244.
- 10. јун 1999. године, јединице Војске Југославије су, на основу Војно-техничког споразума потписаног дан раније у Куманову, почеле повлачење са Косова и Метохије, а касније истог дана, Савет безбедности УН је, уз уздржан глас Кине, усвојио Резолуцију 1244, којом је легализован долазак међународних војних снага у јужну српску покрајину.
- 14. јуна 1884. године, у селу Влакчи код Крагујевца, рођен је Михаило Петровић. Он је био наш први школовани пилот авиона и наша прва ваздухопловна жртва, а друга у свету. Погинуо је код Скадра 20. марта 1913. године.
- 17. јуна 1927. године, формиран је „Аеропут“, прво југословенско предузеће за ваздушни саобраћај.
- 18. јуна 1915. године, српска војска је поставила станице за осматрање ваздушног простора на 13 места, ради означавања правца лета непријатељских авиона. Овај датум се данас обележава као Дан рода ВОЈ (ваздушног осматрања и јављања) Војске Србије.
- 18. јуна 1927. године, из Париза је на новосадски аеродром слетео авион Потез-25 са мотором Лорер-Дитрих од 450 КС. Њиме су допутовали из Париза ваздухопловни капетан Владислав Сондермајер и ваздухопловни поручник Драгољуб Пајевић. Они су према наређењу Команде војног ваздухопловства направили лет Париз - Нови Сад са обавезним спуштањем Стразбур - Нирнберг - Праг и Братислава.
- 20. јуна 1918. године, на Солунском фронту је зачета идеја о формирању домаће ваздухопловне индустрије. Том приликом је тадашњи командант Ваздухопловне команде српске војске, потпуковник-извиђач Петар Мирковић предложио Врховној команди да се ангажују ваздухопловни инжењери за оснивање домаће индустрије авиона, што је прихваћено али се није могло одмах реализовати.
- 21. јуна 1913. године, рођен је Милета С. Протић, мајор авијације-пилот, командир Прве ескадриле НОВЈ.
- 27. јуна 1876. године, у Суботици је рођен Иван Сариф, пионир нашег ваздухопловства.
- 29. јуна 1913. године, Балонско одељење српске војске је стигло у Пирот и постављено у месту Јамин Рид, југоисточно од Пирота, са задатком да осматра долину Нишаве у правцу Царброва.

ВАЗДУХОПЛОВНЕ ТРАДИЦИЈЕ

НЕГОВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВНИХ ТРАДИЦИЈА Осврт на двадесетпетогодишњу праксу

Пре 25 година одржан је у Команди РВ и ПВО Војске СРЈ округли сто на тему „Вредновање и неговање ваздухопловних традиција“. Скуп је припремљен и одржан у склопу процеса трансформације ВЈ и РВ и ПВО, која је, иманентно, обухватала и област традиција.

У то време, бурних промена и згуснутих догађања, интензивно се трагало за новим приступом у вредновању и неговању традиција, а у складу са изменењеним друштвеним околностима и потребама ВЈ.

Орган за васпитање и морал Команде РВ и ПВО организовао је 30. марта 1993. године у Клубу ваздухопловства Земун, округли сто на тему „Вредновање и неговање ваздухопловних традиција“.

Основни циљ био је разматрање приступа и полазних основа у неговању ваздухопловних традиција; разматрање најважнијих датума и личности из историје ваздухопловства (у то време) српског и црногорског народа које је требало обележавати у нашој ваздухопловној традицији; размена мишљења и давање предлога о установљавању дана вида РВ и ПВО, дана родова и служби и дана јединица-установа РВ и ПВО, као и предлога, сугестија и мишљења о начину обележавања ваздухопловних традиција на нивоу друштва, ВЈ, РВ и ПВО и сваке јединице – установе.

Расправа на окружном столу водила се по следећим темама, односно тематским целинама:

- приступ вредновању и неговању ваздухопловних традиција у садашњем времену;
- најзначајнији датуми, догађаји и личности из историје ваздухопловства српског и црногорског народа;
- које трајне вредности треба издвојити из богате ваздухопловне историје српског и црногорског народа које би се неговале и обележавале;
- који датум обележавати као ДАН ВИДА РВ и ПВО;
- које датуме обележавати као ДАН РОДА-СЛУЖБЕ у РВ и ПВО;
- које датуме обележавати као ДАН ВАЗДУХОПЛОВНИХ ЈЕДИНИЦА-УСТАНОВА у РВ и ПВО;
- како осмислiti спомен-собе јединица РВ и ПВО;
- какав однос имати према ваздухопловним спомен-обележјима, као што су споменици, спомен-плоче, бисте и друго;
- примереност постојећих ваздухопловних обележја, знакова и ознака у садашњем и будућем времену;
- афирмација ваздухопловних традиција кроз информативну, публицистичку и пропагандну делатност (књиге, часописи, штампа, радио и ТВ, разни пропагандни материјал и друго);

- које садржаје из области ваздухопловне традиције реализовати путем наставних планова и програма у ВНЦ Сомбор и осталим јединицама и установама РВ и ПВО и у ком обиму;

- улога Музеја југословенског ваздухопловства и Музеја РВ и ПВО у неговању ваздухопловних традиција.

Главни реферат на склопу имао је генерал-пуковник Божидар Стевановић, командант РВ и ПВО - „Неговање традиција у РВ и ПВО“.

Уводна излагања имали су:

- Mr Златомир Грујић: Циљеви и задаци окружног стола „Вредновање и неговање ваздухопловних традиција“.
- Војислав Стојановић: Најзначајнији догађаји, датуми и личности из историје ваздухопловства.

- Бисерка Исаковић: Музеј југословенског ваздухопловства у неговању традиција.

- Чедомир Јанић: Критеријуми за вредновање традиција.

У дискусији су учествовали:

- Др Предраг Пејчић, Миљко Стефановић, Станко Жиковић, Неђо Даниловић, Милојко Базић, Стојан Јовић, Садик Ташаковић, Љубодраг Поповић, Небојша Ђокић, Огњан Петровић, проф др Здравко Колар, Љубиша Ђорђевић, Милош Мариновић, Божо Лазаревић и Петар Радевић.

У завршној речи командант РВ и ПВО је, позитивно оцењујући рад на окружном столу, указао на тежишне правце деловања у наредном периоду, и да се у „области ваздухопловних традиција враћамо својим коренима, настојећи да исправимо неправду према онима чија су дела и пионирски кораци у освајању нашег неба, у једном полуековном периоду били бачени у заборав.“

Представљен је План реализације предлога на окружном столу; формиран је Савет за неговање и развијање ваздухопловних традиција (21 члан, на челу са начелником штаба Команде РВ и ПВО) и Редакцијска комисија за синтезацију материјала са расправе на окружном столу (касније је издата од ВИНЦ књига радова са тог склопа).

Прошло је четврт века од тог склопа. Са задовољством можемо констатовати да су датуми тада предложени за обележавање у РВ и ПВО данас стварност:

- Дан РВ и ПВО - 24. децембар;
- Дан рода авиајције - 2. август;
- Дан АРЈ ПВО - 30. септембар,
- Дан рода ВОЈ - 18. јуни;
- Дан ваздухопловно-техничке службе - 1. април;
- Дан метеоролошке службе у РВ и ПВО - 1. новембар.

Такође, тада је предложено да се обележава и:

- Шести април у знак сећања на храбре пилоте у

Априлском рату 1941. године;

- Пети март дан када је формирана Прва ваздухопловна команда у Новом Саду 1921. године, и

- 20. фебруар - дан када је формиран Приморски аероплански одред 1913. године.

Враћајући се коренима негујемо ваздухопловне традиције, обогаћујемо их новим садржајима и новим облицима и методама рада. Томе значајно доприноси и примена нових технологија (интернет).

У протеклих двадесет пет година десиле су се значајне промене – Србија је постала самостална држава, са својом војском и РВ и ПВО, измениле су се околности, појавили су се и обележавају се и неки нови датуми, стечена су значајна искуства, изграђени су нови споменици, написане нове књиге, време је да се све то анализира и да се унапреди деловање на неговању и вредновању ваздухопловних традиција, а и да опет оживи Савет РВ и ПВО за ваздухопловне традиције.

Златомир Грујић

ВЕСТИ ИЗ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

10 „МИГ-31“ СА ПРОЈЕКТИЛИМА „КИНЖАЛ“ НА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНО-БОРБЕНОЈ ДУЖНОСТИ

Десет авиона "МиГ-31" са хиперсоничним ракетама "Кинжал" већ су на експериментално-борбеној дужности. То је авион носач ракете, који најбоље одговара да развије потребну брзину и висину за ракету. Тих 10 авиона спремни су за употребу у зависности од ситуације. То је модерно оружје - хиперсоничне ракете далеког домета, које може да превазиђе све ПВО и ракетне системе одбране.

Владимир Путин је представио хиперсоничну ракету "Кинжал" и друге нове системе руског оружја током обраћања Федералној скупштини почетком марта.

Ракета може да достиже брзину од 10 махова и гарантовано заобилази све постојеће ПВО системе и ракетну одбрану. Ракета има способност да делује на удаљености од две хиљаде километара нуклеарним и конвенционалним бојевим главама. *Vostok.rs, 5. мај 2018.*

У РУСИЈИ НАПРАВЉЕН ПРОБНИ ПРИМЕРАК МОДЕРНИЗОВАНОГ ХЕЛИКОПТЕРА МИ-171Ш

Фабрика из Улан-Уде из холдинга 'Вертолёты России' направила је први пробни примерак модернизованог војнотранспортног хеликоптера Ми-171Ш. Планирано је да се ова летелица пошаље у Московску фабрику хеликоптера даљег испитивања.

Нови хеликоптер има мотор са побољшаним карактеристикама у погледу рада у климатским условима на великим висинама, а карактерише га и нова конструкција елисе. Захваљујући композитним материјалима од којих су направљене лопатице главног ротора са новим профилом и репног ротора у облику слова X, брзина крстарања овог хеликоптера повећана је на 260 km/h, а максимална брзина на 280 km/h. Такође је увећана и отпорност хеликоптера у току извођења борбених операција. Летелица је опремљена системом заштите „Президент-С“ која аутоматски препознаје ракету испаљену у правцу хеликоптера, прави сметње њеној глави за навођење и избацује лажне топлотне мамце. Интересовање за овај модел је веома велико.

Модернизација се тиче и наоружања. Поред стрељачко-топовског наоружања и невођених ракета и бомби различитог калибра, хеликоптер је опремљен и системом вођеног ракетног оружја, и системом за осматрање и нишање. *Maj 24. 2018. године.*

КИНА ПОЧЕЛА ТЕСТИРАЊЕ ПРВОГ НОСАЧА АВИОНА ДОМАЋЕ ПРОИЗВОДЊЕ

Кина је почела тестирање првог носача авиона сопствене производње. Носач авиона „Тип 001А“ прављен је од 2013. године до априла 2017. године, када је и поринут у воду. Дужина брода је 315 метара, ширина 75 метара, а тежина 70 хиљада тона. максимална брзина је 31 морски чвор.

„Тип 001А“ је покренут у априлу 2017. Изграђен је 2013. године. Дужина носача авиона је 315 м

Кина поседује још један нисач авиона. "Лиаонинг" изграђен на бази брода који купљен од Украјине 1998. године, односно недовршени совјетски носач авиона "Варјаг". Радови на његовој реконструкцији започели су у бродоградилишту у Далијану у Кини 2005. године. Прво морско испитивање "Лиаонинга" одржано је 2011. године. Брод је ушао у састав Кинеске морнарице у септембру 2012. године, а у новембру исте године објављено је да је први авион успешно слетео на палубу тог носача авиона. *13.05.2018.год. vostok.rs*

РУСИЈА ЋЕ ПОЈАЧАТИ ОДБРАНУ АРКТИКА УЗ ПОМОЋ ТЕШКИХ БОМБАРДЕРА ТУ-160

Русија ће појачати одбрану Арктика уз помоћ суперсоничних тешких бомбардера Ту-160, изјавио је командант авијације Стратешке авијације Ваздушно-космичких снага Русије Сергеј Кобилаш, након састанка са генералним секретаром Савета безбедности Руске Федерације Николајем Патрушевим.

Планира се летење над Анадиром - најисточнијим градом Русије. Арктик има стратешки значај, управо из тог разлога формирају се нове авио-базе и аеродроми који ће омогућити да осигура безбедност земље и акваторија.

Прошле године авionи Tu-22M3 први пут у историји руске авијације слетели су на аеродроме у Анадиру и Воркути. *18.05.2018.год. vostok.rs*

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Намењен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.

E-pošta: zlgrujic@gmail.com www.udruzenjepvpls.org